

HORTHY ÉS A NOVARA – AVAGY A HORTHY-LEGENDA A KÉT VILÁGHÁBORÚ KÖZÖTTI FIÚ KÖZÉPISKOLAI TÖRTÉNELEM TANKÖNYVEKBEN

Az iskolai történelemtanítás, az azt befolyásoló oktatáspolitikai és tudományos-szakmai környezet, továbbá maguk a történelem tankönyvek minden történelmi korszakban – így a vizsgált időszakban is - nagymértékben befolyásolják/befolyásolták a fiataloknak a látókörét és érzélemvilágát. Az előadás a Horthy-legenda születését a két világháború között megjelent fiú középiskolai történelemtankönyvek szerzőinek interpretációs módjai alapján elemzi. Bár a Horthy-legenda születése Unger Mátyás 1976-ban megjelent, igen népszerű, tankönyvtörténeti szintézise szerint a kormányzóvá választás 10. évfordulójára esett, ennek első jelei már aklebslerbergi időszakban napvilágot látott egyik III. osztályos fiú középiskolai tankönyvben tetten érhetőek. Szabó Dezső 1926-os tankönyvében látható illusztráció romantikus történelmi megvilágításba helyezte Horthyt az 1. világháborús hőst és hajóját a Novarát. Mindez jelenkor-történeti információkat hordozott és meggyőző hatással lehetett a kor tanulóifjúsága számára. A referátum a Horthy-legenda születését, majd annak kibontakozását a kor három tankönyvtörténeti sorozatán keresztül vizsgálja. A hagyományos történeti tartalomelemzés módszerével elsősorban Horthy Miklós sorhajókapitány 1. világháborús győzelmeinek tankönyvi interpretációját, annak változásait követjük nyomon, de kitérünk a kormányzóvá választás ideiglenességére, majd annak állandóságára utaló gondolatok elemzésére is. Az 1920-as évek tankönyveiben a jelenből, vagy a közelmúltból vett történeti reprezentánsok között még korántsem „egyeduralkodó” Horthy. Vizsgálatunk tárgya az is, hogy bemutassuk: kezdetben a tanulóifjúság számára példának állított történelmi személyek között gróf Tisza István, vagy gróf Apponyi Albert méltatása is kiemelt szerepet töltött be.

Albert B. Gábor